

1584-1605: *Petrus Symons – bisschop van Ieper*

Januari – De oorlog in de streek

19 januari 1605 - Eenen sacramentsche tooveraere

21 februari 1605 – Keure nopende het indoen van de wijnen

14 maart 1605 – tCoddenaerstraetje

23 april 1605 – **De Roden Hert**

1605 – Peerdebeeste verkocht

2 mei 1605 – Koop van brouwerij op de hoek van de Nieuwstraat en de Overdam

2 mei 1605 – Koop van de Hoorne op de Oude Markt

2 mei 1605 – Verkoop van de Hert en de Inghel op de Oude Markt

2 mei 1605 – Hofstede van een vluchteling naar Frankendaal verkocht

17 mei 1605 – Mislukte aanslag op Antwerpen

23 mei 1605 – Verkoop van erf van de stadsschool

15 juni 1605 – Het schuldboek van Joris van Loovelde

17 juni 1605 – Injurien voor de weduwe van de baljuw

21 juni 1605 – Koop van de Violette naast de Hoorn

23 juni 1605 – De kerckmeesters van de Sint Janskerk ruilen grond

11 juli 1605 – Verkoop van verbrand erf op de Nieuwe Markt

19 september 1605 - Het Clerckenelst verkocht

20 september 1605 – Het elst de Backerpit verkocht

7 november 1605 – De abt verkoopt de Hert en de Ynghele

9 november 1605 – Nieuw statuut nopende het wercken, indoen, venten ofte distribueren vande wijnen ende bieren,

14 november 1605 – Den Gouden Pot in de Noordstraat

17 november 1605 – Lage en wederlage op de Nieuwe Markt

19 november 1605 – Caerle Bouve heeft hoppe gekocht

27 november 1605 – Verkoop van hop

28 november 1605 – Het Verwoutelst in de Lyssenthoek verkocht

December 1605 - De Hollanders voor Duinkerke

Een harde winter

Uut Sluys ende Aerdenburgh liepen de Hollandsche garnisoenen seer in Vlaenderen om er alomme de steden ende gemeenten te dwingen aen hun brandschattingen te betalen.

In 't eerste vanden jare 1605 quamen sy reeds in Veurnambacht, alwaer ze eenige lieden uut hun bedde lichten, ende in hunne verblijfplaatsen ghevangen leydden. Door die bedrijfrie durfde niemant meer gerust slapen.

Het magistraat van Veurne, pogende hunlieder gemeente van sulcke overvallen te bevrijden, dede de fortien langst de Ysere, tusschen Nieuwendamme ende Dixmuyde, van nieuws opmaecken. Als wanneer sulcx verricht was, wierdender lantslieden uut de prochien van 't Bloote gesonden om wachte te houden tot datter andersins in voorsien soude zijn.

Dit gebeurde niet lanch.

Den 13de januarii waren de geseyde wachten, welcke onder het beleet van **Cornelis Wydts** stonden, vervangen door de compagnie van jonker **Jan de Saldaigne**, de gone naer aldaer ontrent eene maendt gelegen te hebben vertrocken.

In hunlieder plaetse quam toen jonker **Jan Frans van Wyckhuuse**, met sestigh soldaten van zijne compagnie, ende die bleven er tot de 15de ougust, wanneer jonker **Adriaen Blomme**, met sijne compagnie soldaten dese opvolchden. ...

Daer de Hollanders somwijlen poochden aen 't lant te commen. Wiert de zeewachte strickt onderhouden, by Jonker **Philips Sproncholf** ende negenthien ruyters die hy daer onder sijn gebiedt hadt.

11 januari 1605 - 50D - Erectie vande halle

Ter vergaederynghe vande bailliu, burghmeesters, schepenen ende raeden der stede van Poperinghe

den xjste january 1605

Op die brief van myne eerweerde heere van Ste Bertins gheschreven an burghmeestes ende schepenen deser stede

den xxvij decembris laetsleden tot betaelynghe vande penninghen die de zelve stede van ouden tyden zoude schuldigh zyn het clooster van Ste. Bertins

Es geresolveert te deputeeren

an myne voornoemde heere twee

vut tcollege vande wet

omme te wetene de quantiteyt vande zelve schuld by den bewyse danaff wesende -

ende de betaelinghe van dier te vercryghen by atterminatie ende paymenten, vutschulden metghaders de penninghen te employeren tot d'erectie vande halle deser stede ende daertoe ghedeputert Guillaume Sconynx

burghmeester vande wet ende Jacques Floor, schepene

Item alsdan gheresolveert te deputeren naer Oostende een ofte twee vande wet

omme te zien modereren tlaste dat twaelff aerbeyders,

waertoe burgmeesters ende schepenen beschreven zyn by haerlieden hoogheden tot aedresseren

van alder aldaer van noode es - ende de aerbeyders aldaer te vercrygen est doenelick

waertoe ghedeputeert es meester Matheus Lottin -

bailliu ende Franchois Diedeman, voorschepene

ome tzelve gedaen te resolveren op de aengeveerde

ommestellinghe

actum ten daghe alsvoren

19 januari 1605 - Eenen sacramentsche tooveraere - SAP118 - 1 - nummer20

Heesche ende calaigne die midsdyen overgheeft **Jan de Mey**, heescher in materie van **injurie** -

den heere met hem ghevought jeghens ende ten laste van Jan Ruant, verweerder voor ulieden myne heeren burghemesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inder eersten, es notoir by alle rechten, costumen, statuuten ende andersins - verboden te zyne eenyghelick - wie hy zy - anderen te injurieren, lachteren ofte blameren ende byzonderlick an te zegghen ofte uplegghen zaecken ende misdaeden daeromme zoude hanghende ter punitie capitaele opde paine byde zelve rechten begrepen

Des nochtans nietjeghenstaende theeft belieft desen verweerder opden xixde january 1605 lestleden ontrent den acht heuren inden avont, zittende in gheselschepe met desen heescher ten huuze van **Jaques Widoot** weert inde **Clocke** deser stede in euvelen moede upden heescher te roupen - in volle vergaderynghe vande ghelachgenooten aldaer ende te zegghen dat desen was eenen sacramentsche tooveraere ende dat zonder by den heescher voornomde verweerder eenigh oirzaecke ofte occasie daertoe ghegheven thebben.

Ende vermidts dheescher es een man met eren - staende ter goede naeme, faeme ende renommere - noynt them becommiteert hebbende met zoodanighe detestatie ende diabolicque handele en begheert hy de zelve verweerder injurien ende andacieusen ansecht niet te lyden ende passeren zonder condempnatie anderen ten exemple.

Midswelcken dheescher concluderende tendeert ten fyne - dat by ulieden heeren vonnes ende sententie diffinitieve ende omme trecht de verweerder ghecondemneert wert te commen ende compareren in opene ghebannen wetcamere in zyn lynwaert - blootshoof ende onghegort ende aldaer knylende op beede zyne knyen, bidden heeren ende wet vuter naeme van justitie metgaders den heescher verghevenesse indien hy aldaer present begheert te wezen verclaerende hooghe ende overluyt dat heescher de voorseide woorden gheprofereert in prejuditie van de heescher hertelicke leet zyn ende van daer gheleet tusschen twee dienaers inden zelve staet naer de prochiekercke daer onder hy es resorterende, ende aldaer de voorseide torse ter decoratie vande heilige sacramente twelcke volcommen zynde - wert ghecontinueert in stricte vanghenesse alwaer hy de patientie zal nemen in pane doloris et aqua tristic den tyt van acht daeghen wert daerenboven ghecondemneert inde somme van hondert ponden parisis

te bedelen een derde de kercke van Ste Bertins - een andere derde der aermen aldaer
ende het leste derde den heere
metgaders inde costen vande instantie per tauxatie
Uterlick ende imlorerende etc

ghedient den viij february 1605

21 februari 1605 – Keure nopende het indoen van de wijnen – SAP 470

Folio 190

Nieuwe ordonnancie ofte statuut noopende het indoen van de wijnen bij de herbergiers ghemaect ende gheraempt den xxi februari 1605

Ten vergaderinghe van de balliu, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede van Poperinghe, is gheresolveert, ghestatueert ende bij expressen verbooden alle weerden en herberghieren van de stede, tzij buutten ofte binnen barieren, voortaan eenighe wynen in te doene, tzij in tonnen ofte vattiens houdende min dan drye sesters van 48 stoopen, ende danof lichten billiet vande thresorier ofte hem ghevende contentement bij voorgaende advertentie op de boete van hondert guldens ten laste van de weert, wanof het erste derde sal wesen ten proffiete van de here, het tweede derde ten proffiete van de aenbreingher, ende het laste derde ten proffiete van de kerke van St. Bertins deser stede ende den wijn soo wel van elck vattien als van elcke tonne vereurt endesullenden balliu ende ampman daerinne ghelooft woesen voor rechte bij affirmatie van de heerelicke eedt, ende soo wye de selve tonnen ende vattiens sullen bewegen ofte bringhen inne herberghe ofte huusen vande weerden, secretelick ofte zonder advertentie als boven sulen danf arbitrairelick ghecorrigeert wesen ter discretie van de weth. Phl. Raulé

Folio 191

Nopende het debiteeren van brouwers ofte andere particuliere geen herberge houdende

Statuut ende ordonnantie op het drinken van de ghemeenten tzij in de brauwerien ofte in andere particuliere huusen ende oock van het haelen vande bieren vut de selve brauwerien van den voorschreven daeghe

Item dat voortaan geene brauwers haerlieden huussen ofte huuslieden en sullen moeghen admitteren ofte laeten commen t'haerlieden huuse ofte brauwerien eenighe personen omme aldaer te dryncken eenighe bieren t'haerlieden costen op de boete van xij pond parisis ten laste vanden brauwer ende vj pond parisis ten laste van elcken persoon aldaer ghedroncken hebbende de twee deelen voor den officier tselve bevindende ende het derde deel voor den aenbrengher.

Item dat geene particuliere huuslieden en sullen moeghen admitteren thaerleiden huysynghe eenighe personen omme aldaer te schyncken thaerlieden coste ofte ter cause van dien eenighe bieren te haelen ofte doen haelen vut brauwerien ofte amonitieuusen alleenelick van de soldaeten gheaccordeert in tonnen ende kitten ofte kannen op de boete van xij pond parisis ten alste vanden huusman ofte huuse ende vj pond parisis ten laste van elcken persoon aldaer drinckende ofte ghedroncken hebbende ende tselve alsoo bevonden zijnde

Folio 192

dat den huusman, huusvrouwe ende personen aldaer ghedroncken hebbende hemlieden sullen purgieren bij eede ofte zij aldaer niet ghedroncken en hebben thaerlieden boete. Verbiedende alle brauwers vut haerlieden brauwerien ofte huusen te laeten lichten eenighe biervattiens, kitten ofte kannen houdende min dan een half quart op de boete van xxiiij schele

parisis ten laste van den brauwer ende vij pond parisis ten laste van den personen tselve hebbende ofte doen haelen, te bedeele het eerste derde ten proffiete van de heere, het tweede deel ten proffieten van den aenbrengher ende het derde deel ten proffiete van Ste. Bertins kercke deser stede.

Blijfvende niet min alle voorgaende ceuren ende statuuten deser niet contrarien en in haerlieden vigeur, macht ende weerde ghedaen bij voorseyde collegien van de wet ende raedt

ter camer **den xxj february 1605**

Ende ghepubliceert ter pretesque sondaches den xxvj der selve

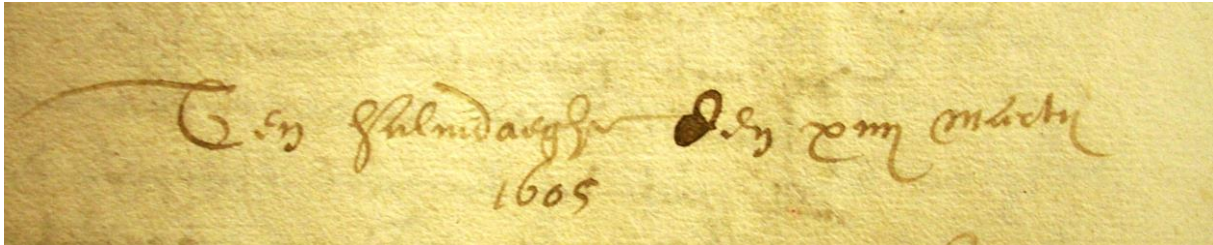
Onderteeckent Mazeman – toorconde als greffier Phl. Raulé

Na keure van de brouwers van de 21ste februari 1605

Ten voorseyde xxj february xvc vyfve was by de zelve wetten ende raeden geresolveert de continuatie vande generale ommestellynghe ter betaelynghe van alle costen, lasten ende schulden der stede ende ghemeente opcommende, ende dat op den voed ende masse van gelde als byde laetste voorgaende.

Item dat men mynen eerweerde heere van Ste. Bertins temporeel deser stede zal besschicken vutdien ontfanck van de aencommende ommestellynghe de somme van vierhondert guldenen op rekenynghe vande oude schuld die de stede zynen eerweerde ten achteren es, ende gelycke vierhondert guldenen ten daghe vande consevatie van zynen staet van abdie

14 maart 1605 – tCoddenaerstraetje – Halmen – SAP 366

Franchois Diedeman

heift ghecocht jeghens **Jan Pannecoucke ende jeghens Jaeneken** zyn wyf,

zesthien roeden lants, weesende een partye hommelhof,

met de materiaelen daer op ligghende –

commende metten voorhoofde op **dYperstraete** –

doostzyde **tCoddenaerstraetje** –

ligghende ghemeene metten cooper –

zuver goetd ghezondert zyn advenant in staende rente den heere tsjaers omme de somme van

drye ponden thien schellinghen parisis elck roede,

dannoff de vercooper kendt te vullen ghedaen te zyne –

voorts xxxvj schele parisis ter lyfcoope

V schele parisis godtspenninck

Al ten laste vanden blyvere

Ghehalmpt over erfve dach ende daete als vooren.

de zelve erve **het grote en cleene pater nostere** ende het zelve hus moet ghenaeckt weesen van heedent ende een jaer,
staende het zelve hus bynden voornoemde jaere
ghedeckt met harden daecke ofte emmers met ghedreenen met gley ende oock ghevoet
het zelve hoes moet weesen van twee staegien hooghe
ende het zelve hus also staende in het viercante ende afecktie als vooren voorseyt
zooo moet daer vooren ghegeven weesen de somme van xxiiij pond parisis
te weeten **Pieter van Beeveren, Dierick Liebaert, Jacques Floor** ende **Jan Ronckier**
moeten betaelen elck byzondere
de somme van vj pond parisis in vuldoeninghe vande voornoemde xxiiij pond parisis
Ghedaen deysen **vijden van novembre 1593**
torconde gelick huerlieder hanteecken hier onder ghestelt

Meester Charlottes, Jaques de Worm ende Jaques Vandeschote hebben adjoicntelick ghecocht
jeghens Antheunis Cortyl drye ossecalveren ende twee jaerlinghen
vutbrynghende op conditie dat Antheunis voorseyt hem sterck makt te betimmeren tgroote
paternostre ende tcleene
ligghende ten houcke van de Gasthuusstraet jeghens over **tcoornenhuus**
aldaer **Pieter van Stichele** plach te wonen
ende aldaer te doen stellen een huus van twee staigien hooghe
welcke zoo werde tvoornoemde huus staet ghedect zoo met harden ofte ghedreenen daecke in
zyn viercante gheheele
vutghenomen tdack waer jeghens de vaulte commen moet
onthier ende paesmesse erstcommende
zoo zullen de voornoemde coopers de zelve Cortyl alsdan ende ten voorschreven daeghe
betaelen voor de voorseyde drye calveren
de somme van xij pond parisis,
oock staet tvoornoemde huus niet ten daeghe zoo ghezeyt es,
zullen de voorghenomden de voornoemde calveren voor niet hebben
voor de betaelinghe van de welcke elck borghe voor anderen es - ende een voor al -
Toorconde de respective handteecken vande coopers
den ijde in april 1594
ondeteekent **M. Charlottes** - een handteecken vutgheschuurt
Jaques de Worm ende Jaques Verschote
upden dos van de zelve obligatie staet gheschreven

hier of kendet hem Antheunis Cortyl vernought ende te vullen betaelt van Michiel Savellot van alsulcx als ick hierin schuldich ben
desen vden hoymaent 95 - ter presentie van Frans de Vos
ghecollationneert ...

23 april 1605 – De Rooden Hert – Processen – SAP 117

Intendit ende posities omme **Claes Bureau** ende **Jaques vande Bilcke**, curateurs ten sterfhuuse van wylen **Antheunis Cortyl**, heeschers,
jeghens ende ten laste van **Pieter van Beveren**, dienende voor ulieden myne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Inden eersten tot verstande vande materie subjecte dient gheweten ende es warachtich dat de verpanden voornoemde wylen Antheunis Cortyl
schuldich ende ten achter ghebleven zynde de somme van elck vj pond parisis,
te betaelen

zoo wanneer zeker voorschreven Cortyls huus nu ghenaemt **den Rooden Hert**
up de marct dezer stede zoude ghemaect wezen opden viij novembris 1594 naevolghende de schriftelicke obligatie danof wesende in daten viijde novembris 1593
hiermede gaende.

Ende alzoo de verweerders wilden maintaineren ten daeghe dienende dat tvoorschreven huus niet en zoude ghemaect gheweest zyn nochte ghedect
ten voorschreven precysen daeghe,
zyn de heescher daerop gheadmitteert gheweest te faicte
omme welcke te vulcommen, believe mijne heeren by eede thooren ende examineren de personen inde margie ghestelt -

Jaques vander schoote & Michiel Charlottes -

te weten of hemlieden niet wel kennelick es dat zy lieden van ghelycken hemlieden obligatie hebben ghegheven anden voornoemde Cortyl met wylen Jacob de Worm
in daten ijden april 1594

al waer bekendt staet dat zy moesten an voorschreven Cortyl betaelen de somme van xij pond parisis over coop van drye ossecalveren,
te betaelen als voornoemde huus zoude ghemact zyn, te bamesse 1594
hemlieden ghetuughen tooghende de voornoemde obligatie
waervan copie hiermede overgheleyt es
ondervraghende Michiel Charlottes - eene van desen deposanten of hy zyn part ende handeel anden voornoemde Cortyl niet en heeft betaelt,
naevolghende de notitie ghehouden up den dos vande voorschreven obligatie
ondervraghende voorts den voornoemde Jaques vande Schote of hy niet wel en weet dat de voronoemde conditie
van de huuse by hem Cortyl vulcommen es ende over zulcx zyn handeel noch staet te betaelen

Willende de heescher hierbij betooghen dat naerdien voornoemde huus gheweest ende ghedect was te Bamesse 1594 - dat by consegmentie het
oock wel moete ghemaect blyven opde viij de novembris daernaer als wanneer dat valdach was ban sverweerdders schult

mids welcken dheeschers es tenderende tot betaelynghe an voornoemde somme xij pnd parisis ende dat de verweerders
werden ghecondemneert inde costen vande different ter tauxatie

1605 – Peerdebeeste verkocht - Processen – SAP 117

Intendit omme ende van wegghen Clais vander Muelen, verweerder jeghens Pieter Beirnaert, heescher voor ulieden mijne heeren burchmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe.
J

In den eersten, ten vstande van dese, dient gheweten dat dheescher desen verweerder alsnu heeft doen arresteen omme dies wille dat den verweerder zoude hebben vercocht zeker peerdebeeste vuten laste van de heescher

Ij

Dan ter contrarien, den verweerder presenteert te doen blycken by de ghemargineerde personen (*Daneel van Zandvoorde ende Gabriel van Thune*) dat den heerscher verkendt heeft inde herberghe van de Croone deser stede – op den eersten feestdag van de voorleden ougst, hoe dat hy den verweerder last ghegheven hadde tquestieus peert te vercoopen vut zyne naeme voor zoo veele als hy k-cryghen coste

Iij

Overzulcx wasser eene van sheeschers vrienden by ende present alst tzelve peert ten pryse van xv pond parisis vercocht was ende hielp dryncken den lyfcoop – waerup mijne heeren believe te ondervraghen de ghemargineerde personen by solemnelen eede.

Mids welcken ... enz...

En natuurlijk dat hij de kosten wilde laten betalen door de eiser.

2 mei 1605 – Koop van brouwerij op de hoek van de Nieuwstraat en de Overdam – Halmen – SAP 366

Ten halmdaeghe den ijde meye 1605

Jan Bollaert

heeft ghecocht jeghens **Jacob de Bece** als procureur ende machtich over **Abraham de Vos, ende Franhoise Tatses** zijn huusvrouwe –

alst blyck by procuratie speciale ende irrevocable ghepasseert voor burchmeesters ende schepneen der stede van Poperynghe in date vanden xxix ste april 1605
ende ondertekent J. Mazeman –

te weten tachste deel vanden huuse, erfve ende cathylen met ghelycke deele vanden huuse, erfve ende catheylen met ghelycke deel vande brauery, stallen, mueren, inhaven, meuble ende inmueble goedyngghen, ten huuse ende brauwerie bevonden – gheen ghezondert end al datter ancleeft ende dependert daer de wedewe van Mahieu de Groote overleden es ende jeghenwoordelick bewoont byjan Bollaert – ghestaen ende ghelegghen op de Overdam ten houcke vanden Nieuwstraete, streckende van vooren ter straete – achterwaert tot inde beeke – van noorden den vercooper met zyne consoorten – de zelve partye huuse ende erfve licht ghemeen metten coopere ende ander aeldyngghen vanden sterfhuuse van de voorseide wedewe, alleen buuten blyvende zeker part ende deel inde erfve competerende jan Folck ende Boudewyn Beuten – ghelast de geheheele erfve in overdamsche schult den heere tsjaers vorts zuuver goet ende dat omme ij schel parisis te godtspeenninck – iij pond parisis te lyfcoope – twee dobbel ducaeten voor den vercoopers huusvrouwe ende vorts voor principael zessenvichtich ponden grooten vlamsch tvoorschreven te betaelen ghereet ghelt metten halme in pachte ghehouden byden cooper, danoff de ghevallen jaerschaere vande jste july lastleeden zal proffytteren den cooper
aldus ghehalmpt over erfve dach ende date als vooren.

2 mei 1605 – Koop van de Hoorne op de Oude Markt – Halmen – SAP 366 folio 410

Jaecques van Renynghe heift ghecocht jehens **Barbele Elle** wedewe van **Jacques Denys**, gheassisteert met **Jan Mazeman**, haeren bystanden vocht

Een erfve met de materiaelen daer op staende ende ligghende op de noortzyde vande oude mart ghehaempt **den Hoorne**

Item noch een ander erfve, ligghende van achter daer neffens met de materiaelen daerop ligghende commende metten voorhoofde op de Leverstraete – achterwaert jehens de voorseide erfve vande Hoorne

Metter zuutzyde derfve van de wedewe Gilles Claeys

De noortzyde de portgrondt daer Willem Vergheys ghewoont heift

Ghelast met twee ponden grooten tsjaers den penninck xvj de

Ten proyfftye van Cathelynken Sherjanssone

Item noch met zijn advenant in een ander losrente van drye ponden thien schellynghen grooten tsjaers gheldende de wedewe Augustyn van Eerdeghem beede renten zuver van achterstellen

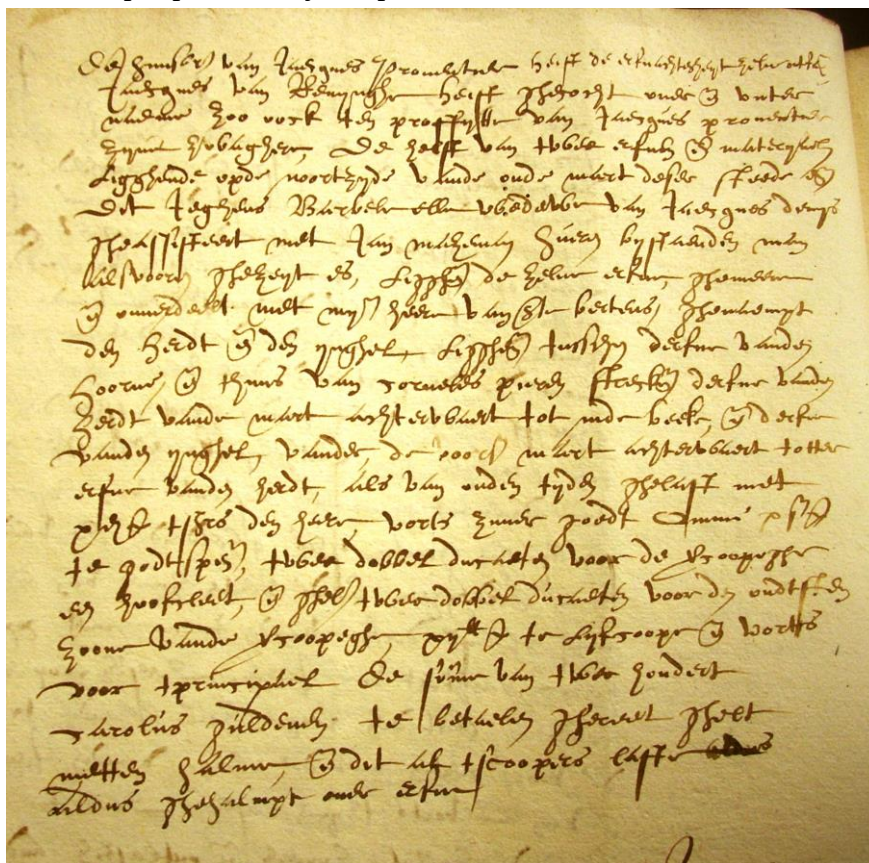
Toedien noch ghelast derfve vanden Hoorne met xx deniers parisis tsjaers den heere verachttert vier jaeren

Deesen coop es ghedaen onder de conditie dat den cooper zal behouden tcapitael van alle de voorseide renten met de verlopen vanden jegenwoordighen jaere ende van nu voorts tzyne laste, daer toe zal den cooper ghehouden zyn te zuveren ende ontlasten ander landen inde zelve rente van drye ponden thien schellinghen grooten tsjaers verbonden toebehoorende de vercoopeghe

Verbyndende daer mee ander landen den cooper toegehoorende ten contentemente vande voorseide wedewe van Augustyn van Eerdeghem ende in vuldoenynghe vanden principaaelen coop kendt den coopeghe mits desen ontfanen te hebben vanden cooper een graeuwe merye ende daarmedee vercocht, vorts omme te godtspennynck xx schele parisis

Xv pond parisis voor de vercoopeghe een hoofcleet

Twaerlf pnt parisis te lyfcoope

Erfven ende onterfven al
tscoopers laste

Aldus ghehalmpt over
erfve dach ende date als
vooren

2 mei 1605 – Verkoop
van de Hert en de Inghel
op de Oude Markt –
Halmen – SAP 366

De huusvrouwe van
Jacques Proventier heift
de erfvachticheyt zelve
ontfaen

Jaecques van Reninghe
heift ghecocht over ende
vuter naeme zoo oock
ten proyfftye van
Jacques Proventier
zyne zwagher,

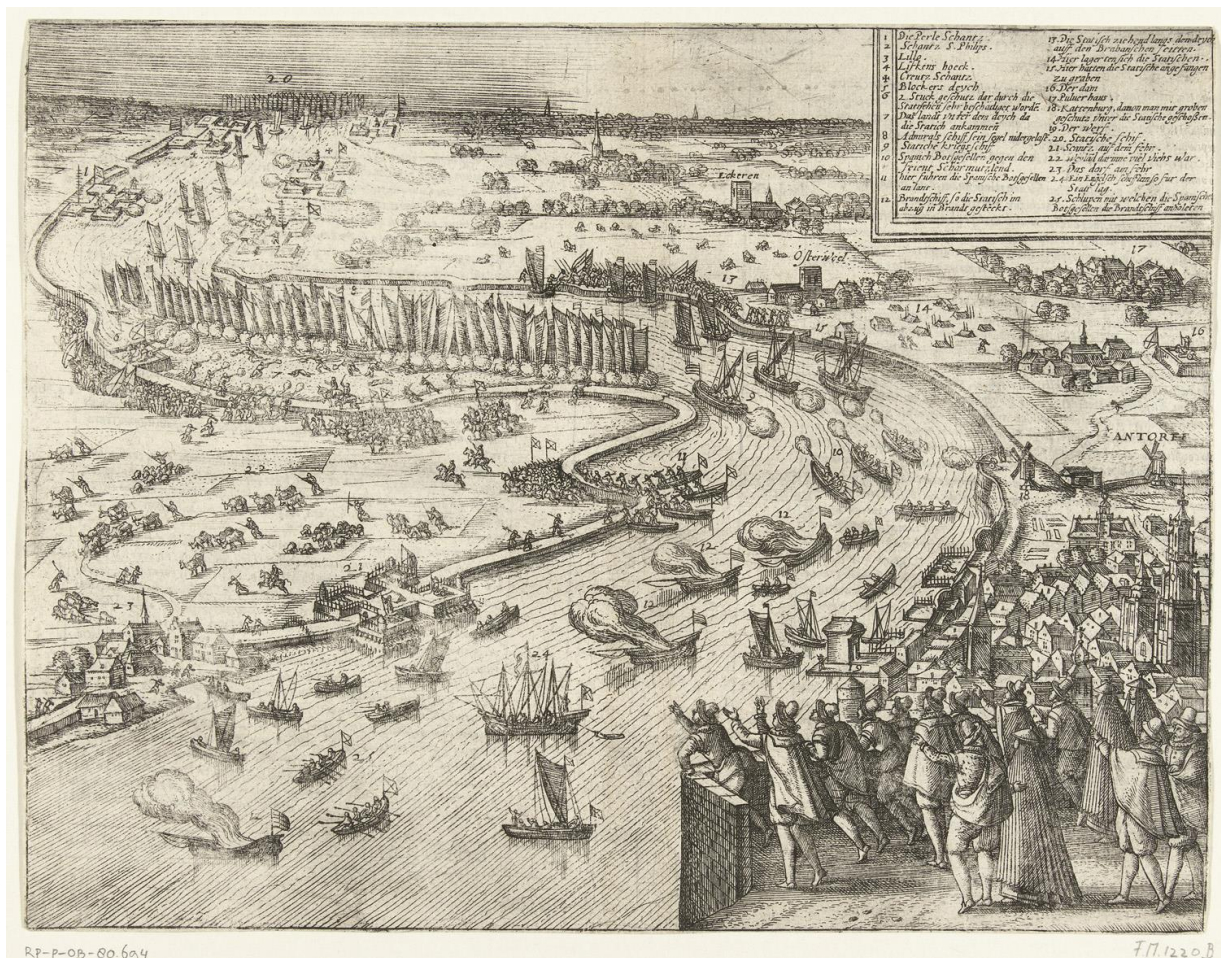
de helft van twee erfven ende materialen ligghende op de noortzyde vande **Oude Mart** deser steede ende dit jeghens **Barbele Elle**, wedwe van **Jaecques Denys**, gheassistert met **Jan Mahieu**, hueren bystaenden man,
als vooren ghezeyt es,
ligghende de zelve erfve, ghemeen ende onverdeelt met mijn heere van Sinte Bertens,
ghenaempt **den Herdt ende den Ynghel**,
ligghende tusschen derfve vanden Hoorne, ende thuus van Cornelis Pieren,
streckende derfve vanden Herdt
vande mart achterwaert tot inde beeke,
ende derfve vanden **Ynghel** vander voorseide mart, achterwaert totter erfve vanden **Herdt**, als van ouden tyden ghelast met x deniers parisis tsjaers den heere,
vorts zuuver goetd,
omme x schele parisis te godtspenninck,
twee dobbel ducaeten voor de vercoopeghe een hoofcleet
ende ghelicke twee dobbel ducaeten voor den oudtsen zoone van de vercoopeghe,
xij pond parisis te lyfcoope
ende vorts voor tprinciapel de somme van twee hondert carolus guldenen te betaelen ghereet ghelt metten halme ende dit al tscoopers laste
Adlus ghehalmpt over erfve .

2 mei 1605 – Hofstede van een vluchteling naar Frankendaal verkocht – Halmen – SAP 366

Jan de Berch heift ghecocht jeghens **Jan van Hille** als procureur ende machtich over **Jaenken Brues**, weduwe van wylen **Gheleyn van Poulven** alst blyck by procuratie speciael ende irrevocable ghepasseert voor scoutet, borgmeesters ende raedt der stadt **Frankendal** inden cuervorstelicke palays byden Rhyn,
de welcke procuratie vercreghen es ter presentie van **Davit Vermuelen**, desselven voorseide wedwes schoonzoone, in daten vanden **xxij ste february 1605** metten zeghel der zelve stede daer op ghedruckt ende ondertekent C. Hermanes te weeten een half ghemet ofte daer omtrent hofsteede aboutterende van zuuden **Westouterstraete** –
van noorden de beeke ende vorts jeghens de landen vanden cooper gheleeghen inden Wipperhoudk ter hofstede aldaer Peter Masseles woont –
zuuver goed endedat omme ij schele te godtspenninck – iiij pond parisis te lyfcoope ende vorts omme zeven ponden grooten zuuver ende ghered ghelt – boven de lyfcoop ende de xlde penninck al tscoopers laste aldus ghehalmpt over erfve dach ende date als vooren.

17 mei 1605 – Mislukte aanslag op Antwerpen –

Mislukte aanval door het Staatse leger op Antwerpen, 17 mei 1605. Gezicht vanuit de stad op de vloot van graaf Ernst Casimir van Nassau op de Schelde. Verschillende branders op het water, de schepen worden beschoten vanuit de forten. Linksboven zware gevechten bij de Blokkersdijk. Rechtsboven een cartouche met de legenda 1-25 in het Duits.

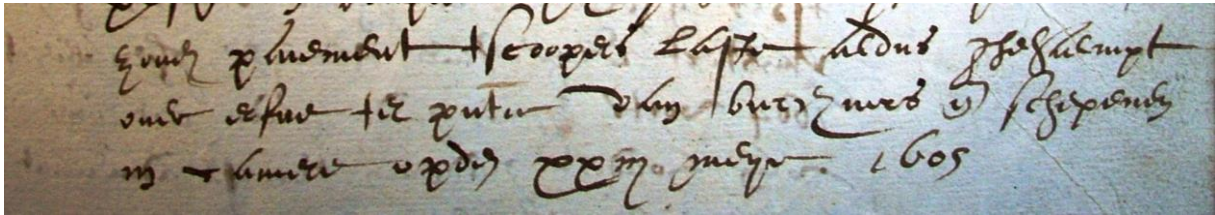

23 mei 1605 – Verkoop van erf van de stadsschool - Halmen – SAP 366

Nicolays Vanden Doene, heeft ghecocht ter hauste met voorghaende publicatie ter bresque voor af ghedaen jeghens Andries makeblyde inde qualiteyt als tresorier der stede van Poperinghe, ende dat met resolutie van de burchmeesters, schepenen ende raeden der voorschreven stede, te weeten

eene verbrande hofstede met alle de materiaelen daer op staende ende ligghende mitsgaeders de groene ende drooghe catheylen ghereserveert de scheure die daer op staet, toebehoorden meester Jan Mazeman, toedien de causie steenen, baertsteenen ende pypersteenen ter zelve hofstede bevonden blyven inden coop exclus, die de stede reserveert 't haeren proffytte, ligghende de voorschreven vercochte partye van erfve op den Overdam daer over tyden ghestaen heeft de schoole van den stede, staende van vooren ter straete, achterwaert tot inde schipvaert, de zuutzyde derfve van Gilles van St. Pool, de noortzyde derfve van wylent Michiel Hughebaert ende de Elsenbrugghestraete, ghelast met ontrent de xxijj schelle parisis tjaers den heer; verachttert vier jaeren te laeste 1604

Vorts emmer goedt ende dit omme de somme van ses hondert en veerthien ponden grooten –
 payment xc schelle parisis
 die den cooper profytteert van verhochte pennynck
 ende vorts te betaelen den derde ghereet metten halve pennynck ghelyck dede binnen vier
 maenden naer tweede pauement toedien iiij pond parisi tot aplicatie vande kercke van ste.
 Bertens ende ghelycke iiij pond parisiis voor de ghemeen en aermen
 x pond parisis den rouper, xxij ponden parisis te lyfcoope al een payment tscoopers laste
 aldus ghehaempt over erve ter presentie van burghmeesters ende schpeneen in camer op den
 xxij meye 1605

15 juni 1605 – Het schuldbboek van Joris van Loovelde - SAP 118 - 1 - nummer 9

Heesch ende calaigne omme **Jooris van Loovelde** heescher
 jeghens ende ten laste van **Pierre Foquier** verweerder
 voor ulieden mijne heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Alvooren te verstande van desen dient ghenoteert hoe de heescher over bet dan vijf jaeren
 herrewaerts zyne residentie heeft ghehouden ter Abeele
 prochie van Watou, aldaer houdende herberghe met zyne huusvrouw ende kynderen

2

Ten welcke tyde es gheschiet dat den heescher by nacht bestolen ende gherooft es gheweest
 van zyn principale meubelen

ende onder andere van zynen schultbouck - alle tzamen in eene zyn coffer ghesloten

3

Ende zoo dheescher de dieven daervan niet en heeft connen achterhaelen, nochte oynt tzydert
 vande voornoemde meubelen ende handtbouck heeft connen vernemen,
 es gheschiet over xiiij daeghen herrewaert dat sverweorders huusvrouw den zelven
 handtbouck anden heescher wederomme ghebracht heeft tzyne huuze

4

Daerby dheescher anders niet en can concluderen dan dat de verweerder de guene es gheweest
 die hem zyne voornoemde meubelen ende handtbouck

afhandich heeft ghemaect ter pynsten dat hy de zelve van andere delinquenten heeft
 afgecocht, ten waere dat hy omme ghenoughen dede blycken van wie hy den zelven
 handtbouck vercreghen heeft

5

Mids welcken de heescher concluderende - tendeert ten fyne dat hem de verweerder restituere
 zynen voornoemde meubelen hem indervoughen alsvooren afghehaelt
 de welcke de heescher werdich hout ter somme van .... *niet ingevuld* ... ende die hy mids
 desen overghevende by goede specificatie –

*Jooris van Loovelde gaat er dus van uit dat Pierre Foquier de dief is maar deze heeft een heel
 andere uitleg.*

Ghesien by **Pieter Foulcquer** verweerder
den abusiven ende onwarachteghen heesch tzyen laste ghemaect van weghen Jooris van
Loovelde heescher -
zeght by vorme van antwoorde het hier nae volghende
Alvooren dat hy ontkent ghecommitteert thebben de diefte ende delicte byden heescher tsynen
laste in zynen heesch ghementioneert
ende ten verstande van desen differente dient gheweten ende es waerachtichg dat den
heesscher een jaer gheleden ofte meer -
zeere by drancke wesende, ghecommen es ten huuse vande verweerder hem heeschende zeker
schult.
ende nae veele differente propoosten es de heescher te wynckele van verweerdere opde
spaenders achter ofte ontrent eene van sverweorders werckblocken neder gheseten
ende gheseten langhest den weegh daer hy nochtans,
nochte gheene van zyne huuse gheenen handtbouck en zaegh - nocte vanden zelven wisten te
spreeken.
Maer es ghesiet eenen dagh ofte twee daer naer - zoo costume es - alle zaeterdaeghe de
wynckel te ruymen ende schoon te maecken,
dat de huusvrowue vanden verweerder al ruymende den voorseyde wynckele ghevonden heeft
een bouck achter eenen werckblock
niet wetende wie den zelven bouck toe behoirende was.
inde manieren dat den zelven bouck sverweerder huuse es gheweest den tyt van een jaer ofte
meer zonder te weten wiens ende hoe den bouck daer ghebrocht was.
vuterlick es gheschiet datter een persoone ghecommen es ten huuse vande verweerder ende
siende den zelven bouck achter huuse succelen,
vraeghde wat bouck es datte - waer op den verweerder andtwoorde ende alle die vanden huuse
- wy en weten niet wie hy toebehoorende es,
ende den persoone nemende de bouck heeft ghelesen ende ghesien dat den zelven bouck
toebehoorde desen heescher
dien volghende es de huusvrouwe vanden verweerder ghegaen ten huuse vanden heescher en
hem de bouck ghedraeghen ende de vaernesse van dies hem al verclaert.
te noteren doende, ende mach wel gheconsidereert zyn, dat in allen ghevalle den verweerder
de delicte by den heescher hem angheseyt ghecommitteert
hadde dan en zoude de zelve bouck achter zynen huuse niet hebben versmeten
ter presentie van een yeghelick
ende zoo lichtverdelick de zelven te ghoeder ende rechtveerdighe trouwe den heescher
ghesonnen hebben.
Ende ghemerct den heescher de verweerder dezelve injurien zoo impudentelick ende met
leughenen anne zeghende es als dat hy zoude zelve de diefte ghecommiteert hebben
zoo ist dat dat den verweerder hem dies beclaghende es ende protesteert sheeschers laste,
blyckende in zijn gheheel omme den heescher
te conveneren voor diefte ter causen vande voornoemde injurien hem angheseyt daer ende zoo
hy te raede vynden zal.

presenterende den verwerder van al zyn gheposeerde ende de onwaerachtighede vande
delicten voorseyt preuve daer die dient - ende by eede te affirmeren
metgaeders alle dandere die ten huuse van de verweerder woonende zyn by den jughe daert
toe gheadmitteert zynde
midts welcken den verweerder concluderende - tendeert ten fyne dat den heescher by ulieden
heeren sententie diffinitieve ende over recht verclaerst wert niet onfanghelick ende den

verweerder oorloff van hoove ende den heescher ghecondempneert inde costen van de
differente ter tauxatie
met imploratie ende protestatie naer style.

17 juni 1605 – Injurien voor de weduwe van de baljuw – Processen – SAP 117

Heesch ende calaigne dat mids dien overgheeft **Leonore de Scully** wedewe van wylen
Mahieu Voet
eertyden bailliu dezer stede, heeschereghe in materie van **injurie**
jeghens ende ten laste van Michiel Charlottes verweerder
voor ulieden myne heeren burghemeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Indien eersten dient ghenoteert dat een yeghelicken verboden es anderen te injurieren,
lachsteren ofte blameren, smytten ofte slaen in eenighen manieren
op de boeten, amenden ende beterynghen daertoe staende
des nochtans nietjeghenstaende, alzoo de heeschereghe opden ijde sinxendagh - xste mey
voorleden,
was zittende voor huere voorduere ten huuze van **Guillaume de Fere**
tusschen de vj ende vij hueren naer middach - heeft hem de verweerder vervoordert aldaer te
commen ende staende voor de voornoemde duere
op de straete te roupen opde heeschereghe in euvelen moede ende temerarlick
ghy croingne - ghy prie - compt vut - ic schoppe u mijn voet jeghens u ersgat!

ende omme dieswille dat de heeschereghe hem poochde met redenen jeghens den verweerder
heur te defenderen, heeft de verweerder de heeschere met zynen voet ghesteken jeghens heure
rechter bille - zoo zy was zittende voor heure voordeure- infererende alzoo de heescheghe
ghewelt ende doet alzoo te priveren

De verweerder noch daermede niet tevreden wezende heeft heeschereghe tzydert
verweten dat hy de heescheghe noch op ander tyden anders slaen ende smyten zal
alle twelcke de heeschereghe niet en begheert te lyden zonder condigne punitie anderen ten
exemple

mids welcken dheescherghe tendeert ten fyne dat by uliende heeren sententie diffinitieve ende
overrecht de verweerder ghecondemneert
wert te commen ende compareren in opene wetcamer ende aldaer blootshoof ende ongheggort
verclaerend dat hy de heescheghe met quaede causen gheinjurieert ende gheschopt heeft
inder voughen als booven,
zegghende dat het hem hertelicke leet en es

ende dat hy de heescheghe es houdende voor eene vrouwe met eeren, daerenoven wert
ghedondemneert in twee razieren tarwe voro den aemen deser stede
ende tot repareren vande kercke van Ste Bertins ij pond parisis
etgaders inde costen vande justieie ter tauxatie van ulienden heeren.

21 juni 1605 – Koop van de Violette naast de Hoorn – Halmen – SAP 366

Cornelis Pieren heeft ghecocht
jeghens **Magdleen Lumpaers** wedewe van wylent **Gillis Clays**,
gheassisteert met **Andries Makeblyde**, haeren bystaenden man te weeten
deen helft ende tneghenste deel van de erfve wylent **ghenaempt de Violette**

ligghende op de **oude mart** deser stede
 metghaeters zulck recht ende actie van byleven als haer competeert op de ander resten deelen
 vande zelve erfve,
 ligghende ghemeen ende onverdeelt met Pieter Claeys filius Gillis ende de weezen van Hector
 van Kedere
 metghaeters de zelve deelen van neghen in alle de materiaelen staende ende ghelegghen ter
 zelve plaetse gheene ghezondert,
 streckende voorschreven erfve van vooren ter mart, achterwaert langhs de Ghervelgatstraete
 totten huuse aldaer de vercoopeghe woont, haer competerende met den voorseyde Pieter ende
 weezen
 doostzyde de voorseyde ghervelgatstraet,
 de westzyde thuus ghenampt **de Hoorne** nu by coope Jaecques van Renynghe
 ghelast de gheheele partye met xv pond parisis tjaers ten proffytte van den heere deser stede
 verachttert vj jaeren, t'lasten 1604 toedien met noch neghen pont parisis tjaers ghedende de
 ghilde vanden heylighen sacramente verachttert drye jaeren
 tlaeste ghevallen te baefmesse 1604
 vorts zuuwer goetd ende dat omme de somme van hondert guldenen tvoorseyde advenant
 erfve ende catheyl te betaelen ghereet ghelt metten halm
 vorts x schele parisis te godtspeenninck,
 vj pond parisis voro de vercoopeghe een hoofcleet
 al ten laste vanden blyver
 metghaders iij pond parisis te lijfcoop
 aldus ghehalmpt over erfve op den xxj juny 1605
 ter presentie Pieter vande Perreboom burchmeesterm Franchois Diedeman, Chretien Mannen
 ende Andries Rebault vervanghende Jan Makelbyde schepenen

23 juni 1605 – De kerckmeesters van de Sint Janskerk ruilen grond – Hamen – SAP 366

Franchois de Schottere, Jan van Noeufville, Christiaen Moeaeret ende Jan Verslippe,
 adjonctelick kerckmeesters van Sint Jans Kercke binnen de stede van Poperinghe van de jaere
 1605 – gheven ende draeghen op in gherechtighe laeghe met consente van de heer **Franchois**
de Perseville – proost deser stede –
 zoo oock met advies van burchmeesters ende schepenen der voorseyde stede –
 te weten onderhalf ghemet ende xx roeden lants – de voorseyde kerke toebehoorende –
 ligghende inden Eeckhouck – streckende zuut ende noort – tnoorhende an tlant van Nicolays
 Babelaere – tnoorthende an tlant van Lauwysch de Keyser – nu den zelve Cornelis – de
 westzyde jan de Bree – nu den zelve Cornelis by coope – doostzyde ant tlant vanden heere –
 zuuwer ende onbelast ende dit over gherechtghe laeghe
 den voornoemde Cornelis Pieren heift de voorseyde kerckmeesters ten proffytte vande zelve
 kercke in rechte wederlaeghe twee ghemetten zaylants ligghende inden hamhouck jehens
 over tLanghe Reckxken in twee sticken – teene an tanderen metten westhende op Sint
 Sixstraete – toosthende int twaterloop – de zuutzyde met eender happe jehens tleen van
 wylen Clays Baroen – de noortzyde myn heere van St. Bertens – oock zuuwer ende onbelast –
 in pachte ghehouden by Chrisiaen Nool omme xvij pond parisis tsjaers ende dit over
 gherechtighe wederlaeghe zodner toegheven ofte toenemen – aldus ghepasseert met de roede
 van justicie ter presentie van burchmeesters ende schepenen ter raetsghedynghe opden xxij
 juny 1605

11 juli 1605 – Verkoop van verbrand erf op de Nieuwe Markt – Halmen – SAP 366

Ten halmdaeghe den xj july 1605

Jan de Schottere heift ghecocht jeghens **Kaerle Bertier**, jonckman zyns zelfs ende met voochden

eene verbrande hofstede met de materiaelen daerop staende ende ligghende opde nieuwe mart deser stede – streckende van vooren op de voorseide maert –

achtewaert tot in de Synghele vanden here – de zuutzide den coopere –

de noortzyde derfve van wylen Jooris de Tuelx –

belast met zyn advenant in de heerlicke rente als van ouden tyden

met de verachterheyt van twee jaeren – tlaest 1604 –

vorts zuuver ghelt te betaelen emt ghereeden ghelde –

vorts iiij schel parisis te godspenninck –

xl schele parisis de kercke van St. Bertens –

ghelycke xl schele parisis den ghemeen en armen –

metgaders ix pond parisis voor den vercooper eenen hoedt

toedien iiij pond parisis te lyfcoope als tscoopers laste –

es gheconditionneert indien de vercooper den cooper de pennynghen van desen coop opleede ende restitueerde binnen eenen jaere naer den halm

In zulcken ghevalle zal den cooper moeten scheeden van zyn ghecocht goet ende den vercooper laeten volghen als zyn eyghen goet zonder breder erfenesse te moeten

gheschieden mits verrisserendevoor zyn zelve te zynen ende niet voor een ander – zal oock niet jeghenstaende de zelve cessie de cooper behouden de huere ende pacht in zulcke voughen alst hy vooren gheposesseert heift

aldus ghepasseert ter presentie van Pieter vande Pereboom, burchmeesters, Franchoys

Diedeman, Cornelis Pieren, Andries Rebault, vervanghende Nicolays Babelaere, schepenen

19 september 1605 - Het Clerckenelst verkocht – Halmen – SAP 366

Jacques Floor heift ghecocht jeghens Jan Ghyssebrecht ende jeghens Jonckvrouwe Tanneken zyn huusvrouwe – te weten vyf vierendeel elstlandt – erfve ende catheyl – ligghende inden Haghebaerthouck – zuuver ende onbelast – ghenaempt tClerckenelst – streckende metten noorthende op tlant van Willem van Beveren – doostzyde daeldynghen van jan Baert – de westzyde de kercke van St. Jans deser stede

Omme de somme van acht ponden grooten tvoorseide plecke alzo die gehstaen ende

ghelegghen es – te betaelen zuuver ende ghereet ghelt metten halme – vorts x schele parisis te godspennynck – viij pond x schele te lyfcoope

Al ten laste van den blyvere

20 september 1605 – Het elst de Backerpit verkocht – Halmen – SAP 366

Franchoys Lebbe

heift ghecocht jeghens **Pieter paelynck ende jeghens Chrystyncken** zyn wyf –

twee ghemet en half elstlandt, erfve ende catheyl – ligghende in twee parthien – teene groot vijf vierendeel inden **Hamhouck** – ghezeyt **Backerspitt** –

van westen tkyndt van Clays Beeke - de taillye oudt zeven jaren

ende dander parcheel van ghelycken groot vijf vierendeel inden **Eeckhouck** – erfve ende

catheyl – van oosten de Crombecxstraete – van zuuden daeldynghen van Jacob Beeke – van

noorden daeldynghen van Pieter Rouvroy

Item noch een cleen partieken elstlandt , erfve ende catheyl inden **Haghebaerthouck**, al tende maete tende ghelde – ligghende an **tLyssecatstraetken** ende dit omme de somme van zes

ponden grooten te betaelen ghereet ghelt metten halme

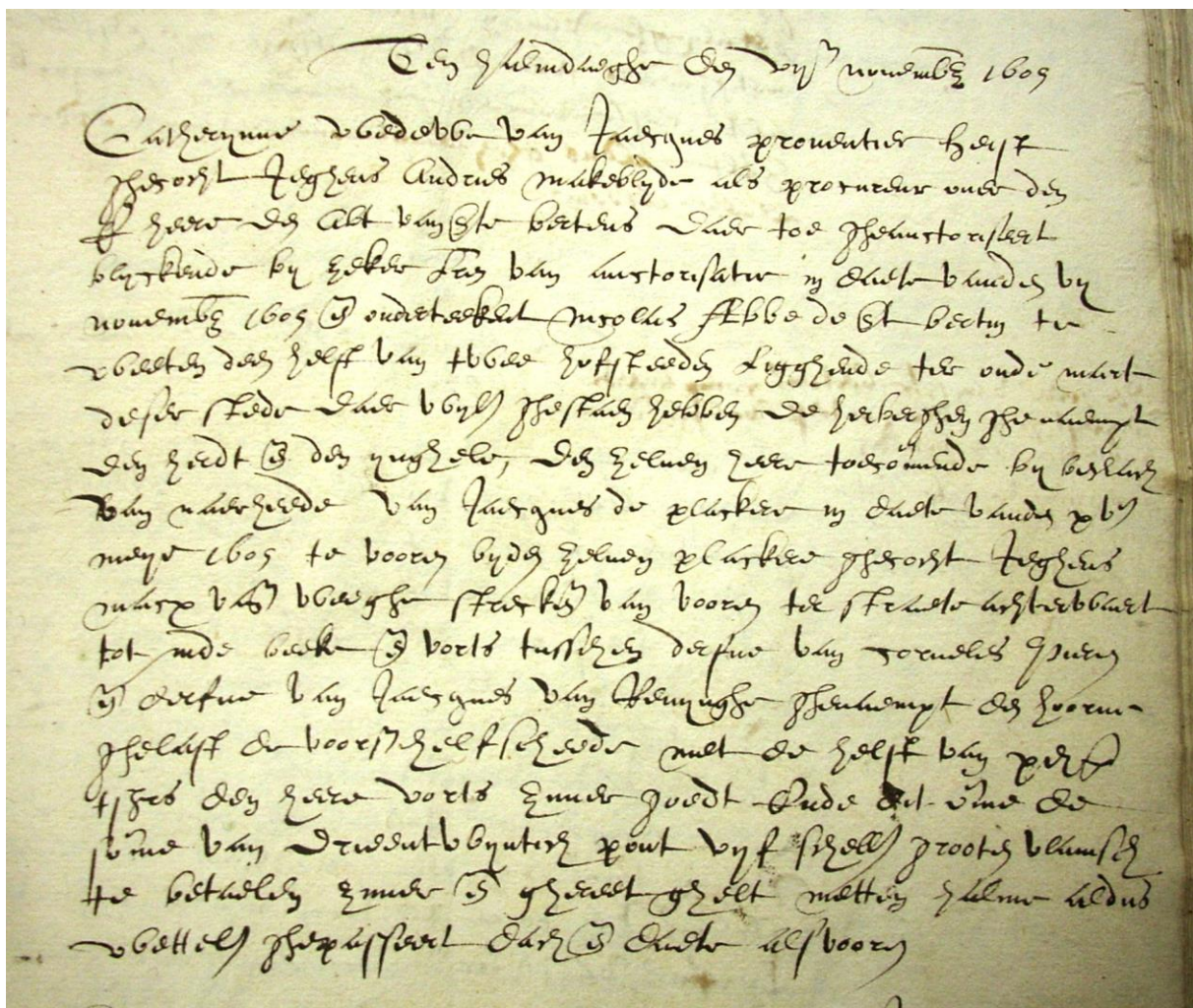
Ten haldmaeghe den vij november 1605

Catherine wedewe van Jaecques Proventier

heift ghecocht jehens **Andries Makeblyde** als procureur over den eerweerder heere den abt van St. Bertens – daer toe gheautoriseert – blyckende by zeker letteren van auctorisatie in daete vanden vij november 1605 –

ende onderteekent **Nicolas** – abbe de St. Bertin

te weeten deen helft van twee hofsteeden liggheende ter Oude Mart deser stede daer wylen ghestaen hebben de herberghen ghenampt den Herdt ende de Ynghele – den zelven heere toecommende by beslach van naerheede van Jaecques de Plackere in daete vanden xvde meye 1605 te vooren byden zelven Plackere ghecocht jehens Marcx van de Weeghe – streckende van vooren ter straete – achterwaert tot inde beeke end vorts tusschen derfve van Cornelis Pieren ende derfve van Jaecques van Reninghe – gheanempt den Hoorne – ghelest de voorschreven helfscheede met de helft van x schele parisis tsjaers den heere – vorts zuuwer goetd ende dat omme de somme van drieentwyntich pond vijf schelle grooten Vlaemsch – Te betaelen zuuwer ende ghereet ghelt metten halme – aldus weetelick ghepasseert dach ende daete als vooren.

Nieuwe ordonnantiën ofte statuyt nopende het wercken, indoen, venten ofte distribueren vande wijnen ende bieren,
soo bij de herbergiers ofte tappers als het gemeente,
geraempt ter vergaederynghe van de bailliu, burgmeesters, schepenen ende raeden deser stede van Poperinghe in 9bris 1605.

1

Ter vergaderynge van bailliu, burgmeesters, schepenen met raeden deser stede van Poperinghe is iteratieflyk gestatueert,
ende statueren wel expresselik desen,
dat geene weerden ofte weerdinnen en sullen mogen indoen eenige

Folio 195

tonnen wijn ofte vaeten houdende min dan drye sesters van 48 stoopen
Ende danof haelen billiet van de tresorier voor het indoen ende hem geven contentement op de boete van twee hondert ponden parisis van elke tonne ofte vaete,
waer af het 1/3 sal wesen en proffytte van de heere, het tweede derde ter proffytte van de aenbrenger ende het laetste derde ten proffytte van de kerke van Ste. Bertens deser stede, met verbodt van haerlieden herbergen den tijd van een jaer mette verbeurte van de voorseyde tonnen, vaeten ofte wijnen.

En soo wie de selve tonnen ofte vaeten sullen beweegen ofte brengen in de herbergen, huysen ofte hoven van de weerden secretelyk ofte sonder advertentie, sullen danof gecorrigiert worden ter discretie van de weth.

2

Item dat geene weerden, tappers ofte tappegen van bieren niet en sullen indoen eenige bieren naer het dispositif van de voorgenoemde statuyten,
sonder danof te lichten billiet van de tresorier,
ende dat te leveren in de handen van de bierwerkers
op de voorseyde boete van 200 ponden parisis met verbodt van haerlieden herbergen ende tappen den tijd van een jaer,
soo ook geene brauwers, haers cnapen, huyslieden ofte andere niet en sullen laeten voeren ofte draegen uyt haerlieden brouwerien eenige bieren voor de weerden

Folio 196

ofte tappers, dan hemlieden de billietten die de bierwerkers hemlieden sullen toogen op de voorschreven boete ende verbodt van de brauwerie den tijd als boven.

3

Item dat geene brauwers haerlieden huysvrouwen, cnapen, ofte andere huyslieden en sullen mogen leveren ofte laeten mogen leveren ofte laeten haelen eenige bieren in kitten ofte kannen, dan alleenelyk in tonnen ende vaeten, noch ook stellen in haerlieden huysen ende brauwerie eenige lieden wie dat ook zij, omme aldaer te drynken ende terynge te doene, thaerlieden coste op gelijke boete ende verbodt als boven.

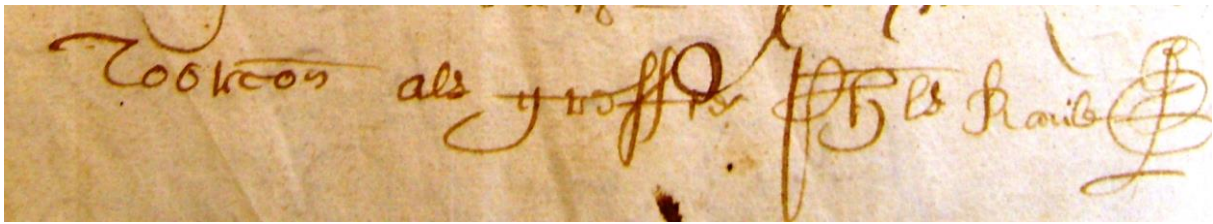
4

Item dat geene weerden en sullen mogen indoen eenige cleene ofte dobbel bieren, 't sij in tonnen ofte vatjens op de voorschreven boete ende verbodt, nemaer sullen alleenelyk indoen groot bieren in tonnen houdende lxiiij stoopen naer het dispositif van de voorgaende ceuren ende statuyten op de boete ende verbodt als boven

Actum ter camere den viij 9bris 1605

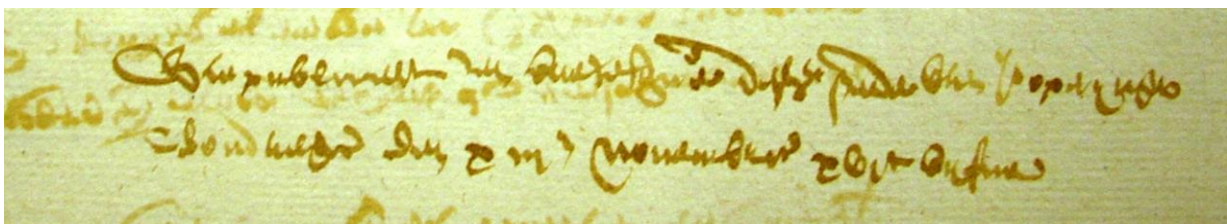
Gepubliceert ter pretesque deser stede sonndags xiiij 9bris 1605

toorconde als greffier ondertekent Philippe Raulé

13 november 1605 – 50d – Bestuur – Vlees en vis

Item es strictlyck verboden van tdisposityff van de voorgaende cueren ende statuten tdat egheene coopelieden, voerleiden, waghenaers, wercklieden ofte andere en zullen moghen laeden, voeren, draeghen ofte lossen eenig goedt op de zondaeghen ofte heilichdaeghen op de boete van zes ponden parisis ende arbitraire correctie ghereserveert vleesch ende visch, dat men zal moghen brynghen ter maert, omme aldaer te venten op ghelycke daeghen tot tsinghens ten neghen heuren, emmers niet langher dan tot het luuden van d'eerste clocke van de hooghemesse ter kerke van Ste Jans, ten welcke eerste clocke de vercoopers met heurlieden vleesch ende visch zullen vertrecken ende voorts met den godlicken dienst vande hooghmesse, sermoene ende vespere zullen moghen venten heurlieden vleesch ende visch wel verstaende datmen op den eersten paesdagh, eersten synxencagh ende ommeganghkdagh, onservrauwendagh halff ougst ende alderheilighendagh nyet en zal voorstaen ter maerct met hetzelve vleesch ofte visch op de boete vande correctie als boven, de voorseide boete te bedelen in drien te weten den aenbryngher, officier ende kercke van Ste. Bertins – elck een derde ende zullen dannaff beslagh doen, den bailliu, ampman, dienaers vande heere ende andere officieren in eede ende beslagh brynghende – alles naer disposityf vande voorgaende statuten Ghepubliceert ten bretesque deser tetde van Poperinghe Zondaghe den xijde novembris xvjc vyfve

14 november 1605 – Den Gouden Pot in de Noordstraat – Halmen – SAP 366

Jaecques Floor

heift ghecocht jeghens **Jacob Roelens ende jeghens Bertisse** zyn huusvrouwue een portvgrond ende verbrande hofstede – ligghende opde **Nortstraete** deser stede – tusschen derfve wylen ghenaemt **den Gouden Pot** ende derfve vanden disch als rentiers ende vorts streckende van vooren ter straete – achterwaert totter erfve van Kaerle de Conynck – ghelast met de helft van xxv schele parisis tjaers den heere – zuuver van achterstellen ende vorts zuuver goedt ende onbelast

Omme de somme van thien ponden grooten vlaemsch de voorseide gront met alzuck materyalen als daer op bevonden werden – te betaelen met twee ponden grooten ghereet metten halme ende vorts tresterende over de vulle betaelinghe vanden halme in een jaer eerstcommende metghaeters twee schele parisis te godtspeninck – iiiij pnd xvj schele te lyfcoope al ten laste vanden blyveren – den xl pennynck half en half aldus ghehalmpt over erfve opden dach ende daete als vooren.

17 november 1605 – Lage en wederlage op de Nieuwe Markt – Halmen – SAP 366

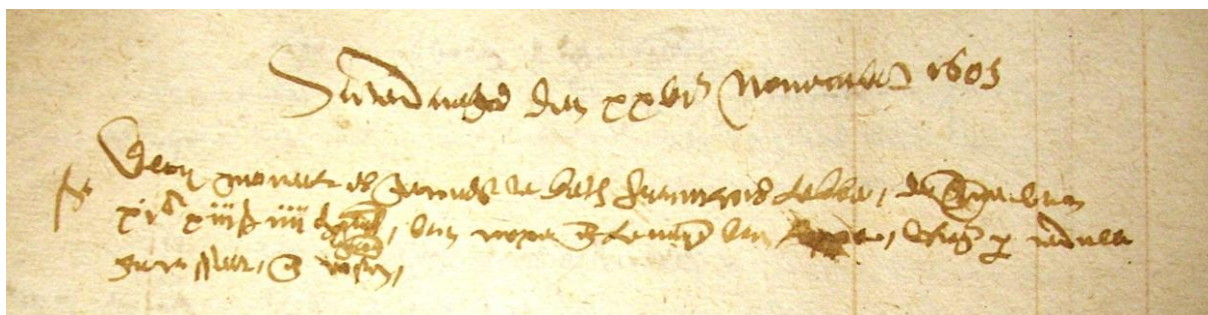
Ten cuerghedynghe den xvij november 1605

Danop **Franchoyls de Perseville**, proost deser stede, gheeft **Cathelyne van Renynghe**, wedwe van **Jacques Proventier**, in rechte laeghe met vulle aggreatie ende consente vanden eerweerdighe heere – mijn heere van Ste. Bertens – temporeel heere deser steede – te weeten, zes ofte zeven toeden lants emmers zulcx als den heere van ouden tyden toestaet ende competeert - ligghende onder den catheylen vande voornoemde wedewe op de Nieuwe Mart der voorseide stede – tusschen de huuse van **Jaekes de Ram** ende thuus van wylen **Matheus Moeraert** ende vorts streckende van vooren ter voorseide maert - achterwaert tot derfve van de voorseide Moeraert – zuuwer goet ende onbelast ende dat al over goede ende gherechtghe laeghe Daer vooren de voorseide Catherine heift ghegheven zoo zou doet by deesen anden voornoemde proost tzelve accepterende – vuer ende vute naeme – zoo oock ten profyte van mijn heere den abt – religieusen vanden convente van Ste. Bertens – voornoemt in rechte permintatie ofte wederlaeghe – een ghemet zaylants ligghende inden Eeckhouck – van westen jeghens tlant van Eloy Moreel – van zuuden den heere deser steede – van oosten Jan Melis van ghelycken zuuwer ende onbelast ende dit zonder toegheven ofte toenemen over gherechtghe wederlaeghe Aldus ghepasseert ter presentie van burchmeesters ende schepenen – dach ende daete voorschreven – naer 't schryven van desen compareerde de prelaet in personen ende heift voluntaerlecik vuterst van de partye voornoemd by aleghe ghegheven ende es by wederlaeghe gheerft int tvoorseide ghemet – actum als boven

19 november 1605 – Caerle Bouve heeft hoppe gekocht - SAP 395 - Renten

Caerle Bouve kent schuldich te wezen de weduwe ende hoirs ende aeldynghen van **Frans Lebbe** - de somme van vyftidch ponden zes schellinghen grooten vlaemsch van coope ende leveryinghevan **hoppe** ende havere – te betaelen de zelve schult den xix novembris 1609 – daerinne verbyndende een huis erfve ende catheylen staende ende ghelegghen opden Overdam - streckende van vooren achterwaert naer de Casselstrate - van oosten den voornoemde Overdam - van zuuden thuus van wylen Hendryck Lemers - van noorden Jan vande Zande de jonghe - zuuwer goet ende onbelast dat verclaers by eede - dat belovende over zulcx te garranderen ende costeloos te indempneren actum den xix novembris 1605

27 november 1605 – Verkoop van hop – SAP 244

Saterdaeghe den xxvij november 1605

Eloy Moreel es ghecondempneert te bethalen Franchois Lebbe, de somme van xi pond xiiij schele iiij deniers van coope ende leveringhe van hoppe

Ghegroot op cedulle – ghecasseert ende kosten

28 november 1605 – **Het Verwoutelst** in de Lyssenthoek verkocht – SAP 366

Cornelis Pieren

heift ghecocht jegahens **Guillaume de Vos** als procureur over jonckvrouwe **Anna**, zelveren wedwe van dheer **Franshoys de Zomere** ende **Jan Gheylen** in huwelicke hebbende **Laurence Zomers** desselves wedewes dochtere, blyckende by procuratie speciael, absoluut ende irrevocable voor wetten gheexibeert ende ghepasseert opden is april lastleden ondertekent De Codt

Te weeten twee ghemeeten ende xlvij roeden elstlandt, erfve ende catheyl, ghelegghen inden Lyssenthouck ghenamt het **Verwoutelst** – streckende metten zuuthende op telst van de aeldynghen **Jacob Lodyck** – de westzyde thelst van **Jan Ghysselbrecht** – doostzyde den coopere ende dat omme de somme van vichthien ponden grooten den hoop – te betaelen ghereet ghelt metten halme

Vj schele te godtspennynck –

iiij pond parisis te lyfcoope –

den xde pennynck half en half

Aldus ghehalmpt ende ghepasseert wetelick opden dach ende daete als boven

28 november 1605 – **Het Nockeneeckelst** gekocht met hop – Halmen – SAP 366

Willem de Rycke

heift ghecocht jegahens **Robert van Rouvroy** ende jegahens **Jaacquemyne** zyn huusvrouwe – de helft van een elstlandt, erfve ende catheyl ghenampt **tNockeneeckelst**,

ghemeene metten coopere inden **Oosthouck** – waervan de aboutten den cooper hem houdt gheinformeert – zuuver goet

omme de nombre van **vijf hondert ponden ende half hommele** – ghepackt ende ghesackt te keuren ter ghelaste vanden cooper met noch xi pond parisis voor een hoofcleet

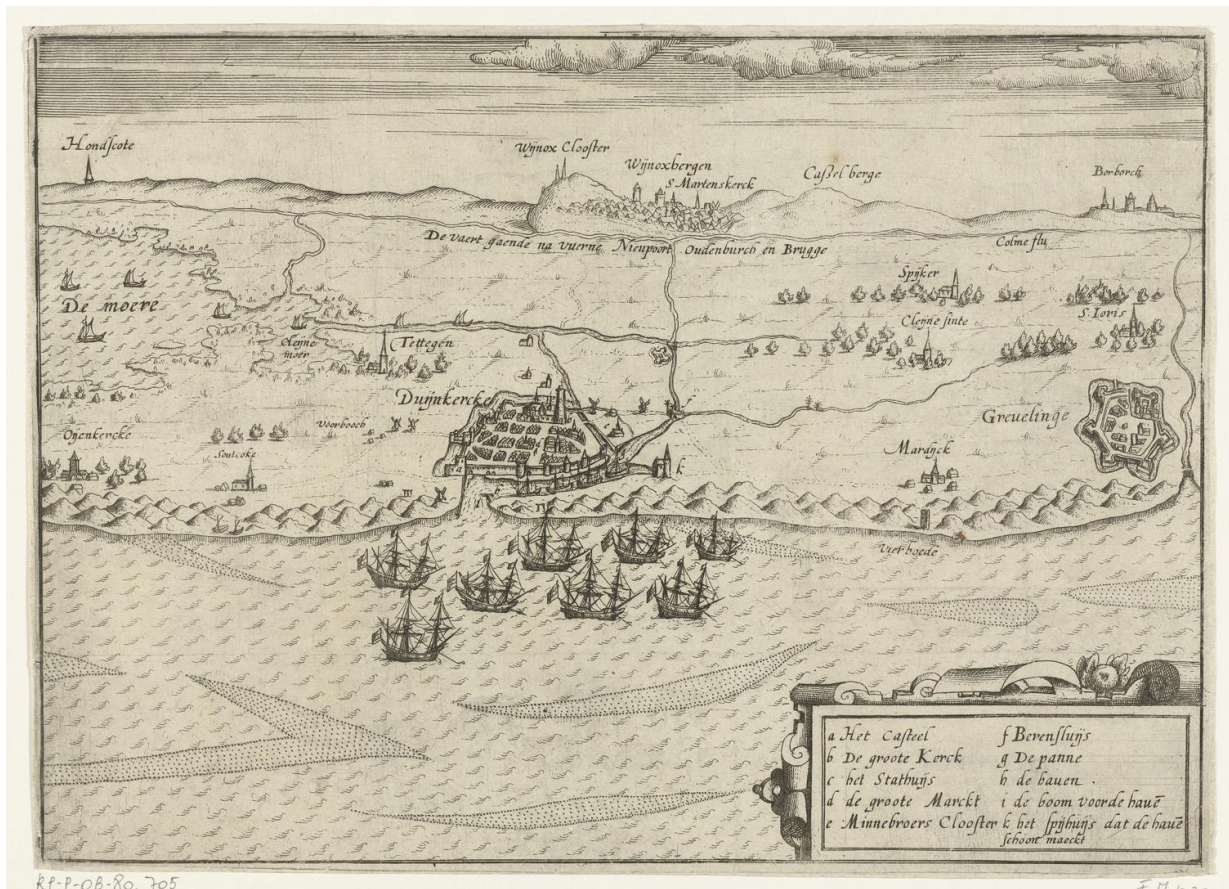
Ghe-estimateert op xv pond parisis elck hondert

December 1605 - De Hollanders voor Duinkerke -

De Vlaamse kust met acht Hollandse schepen liggend voor anker bij Duinkerke, ca. 1605. Rechts Grevelingen, in de verte meerdere Vlaamse dorpen. Rechtsonder een cartouche met legenda a-k voor details in en om de stad, in het Nederlands. Volgens Muller betreft het een

voorstelling van de overwinning behaald op de Duinkerker admiraal Adriaan Dirkszoon door de Rotterdamse scheepskapitein genaamd Mooi Lambert, december 1605.

Een harde winter - Pauwel Heindericx

Gedurende den winter deses jaers vrees het wonderlick seer. Daerom dede het magistraet de sluysen van Nieuwendamme dagelicx open stellen, om dat den Ysere, af en aen soude loopen, ende alsoo den vyandt te beletten van over 't ys sijnen doortocht totter streecke te nemen.

De inwoonders der heerlicheide vanden **Couthove in Proven**, ende de hooftmannen van de selve prochie, hadden reeds lange jegens elckanderen proces, ter oorsaecke dat de eerstgenaemde, wilden vrij zijn in de costen die gedaen wierden om 't onderhoudt der soldaten, der kercke, ende andere prochielasten.

Eyndelinge hebben beyden partyen, door tusschensprecken vanden raedtsheer **Steelant**, verslaggever der selve saecke, ten jare 1605, accoort gemaect; daer by wiert vastgesteld, dat de verweerders hun aendeel in de prochiecosten moesten betalen beneffens d'ingesetenen vande gemelde gemeente, gemet ende gemets gelijcke.